

Inhoud

Woord vooraf bij de tweede, geheel herziene druk	I
Auteurs	III
1 Inleiding	1
1.1 Historie	1
1.2 Classificaties van revalidatieactiviteiten	1
1.3 Organisatie	2
1.4 Epidemiologie	3
Literatuur	7
DEEL I DE PRIMAIRE STOORNIS	
2 Ruggenmerglaesies door wervelfracturen	11
Inleiding	11
2.1 Anatomie van wervelkolom en ruggenmerg	11
2.2 Cervicale wervelfracturen met neurologische uitval	19
2.3 Thoracale en lumbale wervelletsels met neurologische uitval	24
2.4 Pathofysiologie van de traumatische ruggenmerglaesie	33
2.5 Behandeling van de traumatische ruggenmerglaesie	35
Literatuur	41
3 Ruggenmerglaesies door vasculaire stoornissen	43
Inleiding	43
3.1 Anatomie van de vascularisatie van het ruggenmerg	44
3.2 De ziektebeelden	44
3.3 Diagnostiek	47
Literatuur	48
4 Ruggenmerglaesie door ontstekingen	49
Inleiding	49
4.1 Ruggenmerglaesie door infectieuze ontstekingen	49
4.2 Niet-infectieuze ontstekingen: MS, sarcoidose, lupus erythematosus disseminatus en postvaccinatiemyelitis	55
Literatuur	57
5 Ruggenmerglaesies door tumoren	59
5.1 Pathologie van spinale tumoren en metastasen	59
5.2 Symptomatologie	61
5.3 Diagnostiek	61

5.4	Behandeling en prognose	62
5.5	Revalidatie	64
	Literatuur	64
6	Onderzoek en classificatie van de ruggenmerglaesie	67
6.1	Onderzoek ten behoeve van de dwarslaesieclassificatie	67
6.2	Niveau van de laesie	69
6.3	Compleetheid van de laesie	69
6.4	Betrouwbaarheid	81
6.5	Klinische syndromen	81
	Literatuur	81
DEEL II DE SECUNDAIRE STOORNISSEN		
7	Urologische stoornissen	85
7.1	Anatomie en fysiologie van de neurogene besturing van de urinewegen	85
7.2	Pathologie ten gevolge van een ruggenmerglaesie	85
7.3	Diagnostiek van de functiestoornissen in de lage urinewegen	89
7.4	Behandeling van functiestoornissen in de lage urinewegen	90
7.5	Hoge urinewegen	95
7.6	Urineweginfecties	96
7.7	Steenvorming	98
7.8	Hulp en hulpmiddelen bij incontinentie	98
	Literatuur	101
8	Gastro-intestinale stoornissen	103
	Inleiding	103
8.1	Anatomie en fysiologie van de neurogene besturing van het maagdarmkanaal	103
8.2	De normale continentie en defecatie	104
8.3	Pathologie ten gevolge van een ruggenmerglaesie	107
8.4	Symptomatologie	111
8.5	Preventie en behandeling van obstipatie en fecale incontinentie	112
	Literatuur	116
9	Genitale stoornissen	117
9.1	Genitale stoornissen bij de man	117
9.2	Genitale stoornissen bij de vrouw	127
	Literatuur	131
10	Decubitus	133
	Inleiding	133
10.1	Indeling decubitus	133
10.2	Incidentie en prevalentie	133
10.3	Pathofysiologie	134
10.4	Preventie	136
10.5	Behandeling van decubitus	138
	Literatuur	146
11	Spastische verlamming, slappe verlamming, contractuurvorming	147
11.1	Spastische verlamming	147
11.2	Slappe verlamming	157

11.3	Contractuurvorming	158
	Literatuur	162
12	Pijn	163
	Inleiding	163
12.1	Pathofysiologie van pijn bij myelumlaesies	163
12.2	Classificatie en kenmerken	164
12.3	Behandeling	166
12.4	Ontwikkelingen	169
	Literatuur	169
13	Posttraumatische syringomyelie	171
	Inleiding	171
13.1	Terminologie en indeling	172
13.2	Incidentie	172
13.3	Pathologie	172
13.4	Symptomatologie	173
13.5	Diagnostiek	175
13.6	Behandeling	176
	Literatuur	177
14	Neurogene heterotopie ossificatie en osteoporose	179
14.1	Neurogene heterotopie ossificatie	179
14.2	Osteoporose	183
	Literatuur	184
15	Circulatie- en temperatuurstoornissen	185
15.1	Anatomie en fysiologie	185
15.2	Hypotensie	187
15.3	Autonome dysreflexie	188
15.4	Stollingsstoornissen	192
15.5	Temperatuurontregeling	194
	Literatuur	197
16	Respiratoire stoornissen	199
16.1	Anatomie en fysiologie	199
16.2	Pathologie	200
16.3	Symptomatologie en diagnostiek	201
16.4	Preventie	202
16.5	Behandeling	203
16.6	Chronische beademing	203
16.7	Phrenicusstimulatie	205
16.8	Slaapapneusyndroom	205
	Literatuur	206
17	Arm- en handfunctiestoornissen	207
	Inleiding	207
17.1	Functie van de bovenste extremiteit	207
17.2	Uitval bovenste extremiteit bij cervicale dwarslaesie en daaraan gerelateerd functioneel perspectief	208
17.3	Therapie van de bovenste extremiteiten bij een tetraplegische patiënt	208
17.4	Behandeling in de acute en subacute fase	210
17.5	(Re)constructieve arm- en handchirurgie	217

17.6	Functionele elektrostimulatie van de bovenste extremiteiten bij tetraplegiepatiënten	226
17.7	Indicatiestelling FES versus reconstructieve chirurgie	232
	Literatuur	233

DEEL III BEPERKINGEN

18	Beperkingen bij voortbewegen en staan	237
18.1	Rolstoelrijden	237
18.2	Staan en stavoorzieningen	264
18.3	Lopen en loophulpmiddelen	267
	Literatuur	276
19	Beperkingen bij de transfers	279
	Inleiding	279
19.1	Oorzaken van beperkingen	279
19.2	Voorwaarden voor training	280
19.3	Training	281
19.4	Hulpmiddelen en voorzieningen	286
20	Beperkingen in de persoonlijke verzorging	289
	Inleiding	289
20.1	Oorzaken van ADL-beperkingen	289
20.2	Registratie ADL-mogelijkheden	289
20.3	Behandeling	291
20.4	Hulpmiddelen, voorzieningen en aanpassingen	293
	Literatuur	295
21	Psychische beperkingen	297
	Inleiding	297
21.1	De existentiële dimensie van het verlies	297
21.2	Fasen in het verwerkingsproces	298
21.3	Behoeften en waarden	302
21.4	Zelfbeeld en lichaamsbeeld	304
21.5	Emoties na dwarslaesie	305
21.6	Coping	306
21.7	Enkele specifieke aspecten van de dwarslaesierevalidatie	309
21.8	Levenskwaliteit: revalidatieparadigma bij uitstek	310
21.9	Toegepaste revalidatiepsychologie	310
21.10	Nawoord	311
	Literatuur	312
22	Beperkingen in communicatie en omgevingsbesturing	313
	Inleiding	313
22.1	Inzetbare restfunctie per laesiehoogte en hulpmiddelen	313
22.2	Omgevingsbesturing en armondersteunende hulpmiddelen	317
22.3	Standaardapparatuur bij gebruik van omgevingsbesturing	319
22.4	Keuze- en trainingsproces	320
22.5	De toekomst	320

DEEL IV PARTICIPATIEPROBLEMEN

23	Wonen	323
	Inleiding	323
	23.1 Advisering bij woonproblemen	323
	23.2 Toegankelijkheid	323
	23.3 Doorgankelijkheid	324
	23.4 Geschiktheid van de natte cel	325
	23.5 Geschiktheid van de keuken	325
	23.6 Liften	326
	23.7 Overige ruimten	327
	23.8 Werkwijze	328
	Literatuur	328
24	Werk, bezigheden en sport	329
	24.1 Werk	329
	24.2 Vrijtijdsbesteding	332
	24.3 Sport	334
	Literatuur	345
25	Relaties en seksualiteit	347
	Inleiding	347
	25.1 Verschillende dimensies	347
	25.2 Aspecten van seksuologische revalidatie	351
	Literatuur	352
26	Financiën	353
	26.1 Situatie in Nederland (2006)	353
	26.2 Situatie in Vlaanderen (2006)	358
	Literatuur	362

DEEL V DIVERSEN

27	Resultaatmeting in de dwarslaesierevalidatie	365
	Inleiding	365
	27.1 Validiteit, betrouwbaarheid, responsiviteit	365
	27.2 Meting van loopvaardigheid	367
	27.3 Meting van rolstoelvaardigheid	368
	27.4 Meting van arm-/handvaardigheid	368
	27.5 Meting van beperkingen in activiteiten	370
	27.6 Meting van handicaps	372
	27.7 Meting van pijn	372
	27.8 Meting van stemming	373
	27.9 Meting van welbevinden	373
	27.10 Meten van algemene gezondheidstoestand	374
	27.11 Conclusie: welk instrument te kiezen?	375
	Literatuur	375
28	Aandachtspunten tijdens de acute ziekenhuisfase	377
	Inleiding	377
	28.1 Prognosegesprek	377
	28.2 Blaasbeleid	378

28.3	Darmbeleid	378
28.4	Antidecubitusbeleid	378
28.5	Hand- en armbeleid bij patiënten met een cervicale laesie	378

29 Aandachtspunten bij de nazorg 379

	Inleiding	379
29.1	Controles	379
29.2	Klacht: toename neurologische uitval	379
29.3	Klacht: urine-incontinentie	380
29.4	Klacht: urineweginfectie	381
29.5	Klacht: defecatie-incontinentie/obstipatie	381
29.6	Klacht: seksuele stoornissen bij de man	381
29.7	Klacht: seksuele stoornissen bij de vrouw	382
29.8	Klacht: decubitus	382
29.9	Klacht: spasticiteit	382
29.10	Klacht: pijn	383
29.11	Klacht: overmatig zweten (hyperhidrosis)	384
29.12	Klacht: contracturen	384
29.13	Klacht: dik been, eenzijdig	384
29.14	Klacht: dik been, tweezijdig	384
29.15	Klacht: mentale traagheid en dysartrie	384
29.16	Klacht: koorts en ondertemperatuur	385
29.17	Niveau van functioneren	385

Adressen 387

	Revalidatiecentra met een gespecialiseerde dwarslaesieafdeling	387
	Adressen Arbeidsexploratie / Re-integratie	387
	Overige adressen	387

Register 389